

Beroep: Tegelzetter (wand- en vloertegels)

Omschrijving werkzaamheden:

De werkzaamheden van de tegelzetter bestaan uit het aanvoeren, transporteren en plaatsen van materialen en materieel. Bij onderhoud of renovatie worden soms ook oude tegellagen verwijderd. Eventuele gaten in muren of vloeren worden gedicht en er wordt indien nodig een hechtmiddel of voorstrijkmiddel aangebracht. De materialen worden aangevoerd en er wordt een tegelindeling gemaakt. De lijm of specie wordt aangemaakt en aangebracht en de tegels worden gelijmd / gezet. Indien nodig worden de tegels op maat geknipt, gezaagd of gesneden.

Tegelzetteren werken voornamelijk binnen, bijna altijd in onverwarmde, koude en tochtige ruimtes. Het werk wordt belemmerd en verzaamd door de vaak geringe werkruimte. De tegelzetter heeft afwisselend te maken met lage en hoge geluidsniveaus en hard geluid door de eigen werkzaamheden. Gehoorbescherming is noodzakelijk. Hij heeft regelmatig met stof te maken. Mortels, poeder- en pastalijs kunnen leiden tot huidirritatie. Hij werkt met producten als cementspecie, tweecomponentenlijm, verdunner en huidreinigers. Deze kunnen de huid aantasten of overgevoeligheid, (allergische) huidaanandoening veroorzaken. Huidbescherming is noodzakelijk. Bij slopen en het droog doorslijpen, zagen van kwartshoudende tegels is er blootstelling aan kwartsstof. (Speciale voorzorgsmaatregelen / ademhalingsbescherming verplicht). Er wordt gewerkt bij binnenvallend daglicht soms aangevuld met kunstlicht (bouwlampen). Goed licht is belangrijk in verband met kunnen waarnemen van details. Veiligheidsrisico's zijn een rommelige werkplek, gammele trapjes en steigers, slechte elektriciteitskabels met kans op kortsluiting of elektrocutie, verwonding door stoten, struikelen of door schuren aan scherpe kanten of ruwe oppervlakken. Er wordt geregeld in tarief gewerkt.

Materieel: Waterpas, duimstok, meetlat, bouwkaart, winkelhaak, waterpas, zwaaihaak, schietlood, tegelzetterstroffel, metseltroffel, vloerleggersspaan, rei, houten spaan, lijmkam, lijm- of kitspaan, tegelkruisjes, vloertegelspaan, klauwhamer, moker, rubber hamer, punthamer, tegelhamer, wiardakraspen, tegelbeitels, tegeltangen, tegelhoek, tegelschuifmaat, tegelbeugel, voegspijker, voegrubber, inwasblok, tegelspons, mozaïektang, PVC-pijpje, betonmolen, kruiwagen, zandschop, tegelsnijapparaat, tafelzaagmachine, diamantzaag, (haakse) doorslijpmachine, tegelzaagmachine, tegelklopper, lier, boormachine, trapje, speciekuip, emmer, spons, kniebeschermers.

Materiaal: Voorstrijk-, bind- en hechtmiddelen, tegellijm op cementbasis, dispersiebasis, twee componenten, voegvullers, cement, zand, water, wand- en vloertegels, bijzondere tegels.

Risicogebied	Prioriteit (Arbouw)	Risico / Aandachtspunt	(Suggesties voor) maatregelen
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Opperen materiaal	Verstrek (mechanische) hulpmiddelen voor het opperwerk (kraan, verreiker, lift); regel dat de materialen zo dicht mogelijk bij de plaats van verwerking worden geplaatst. Gebruik hulpmiddelen (kraan, opperlier, wagentje, pick-up, steekkar, et cetera) voor aanvoer en verplaatsen van materialen en materieel. Zorg voor een goede planning van de opstelling van materialen en materieel.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Weghakken	Breng bij renovatie waar mogelijk de tegels aan op de oude laag, om het belastende weghakken van lagen te elimineren.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Opperwerk; het sjuwen met tegels en lijm via de trap /	Verstrek kant en klare producten waardoor het mengen overbodig wordt. Verstrek/gebruik voor het mengen een verrijdbare mengkuip met mixer op statief; dit voorkomt het met de hand omsteken.

		Het aanmaken, mengen van specie of lijm / Lijm en specie verdelen en de tegels erin drukken / Handmatige aan- en afvoer van materialen, gereed	Gebruik voor het mengen geen gewone boormachine, maar een mixer met twee handvatten die de tegelzetter stevig kan vasthouden. Zorg voor voldoende afwisseling en roulatie in het werk om eenzijdige belasting te voorkomen. Wissel uw werk af, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt/ belast
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Ongunstige houdingen	Verstrek/gebruik voor handmatig mengen een elektrische mixer van voldoende lengte, zodat rechtop staand kan worden gewerkt met twee handvatten om goed vast te kunnen houden. Zorg voor goed begaanbare aanvoerroutes en een goed toegankelijke werkplek.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten	
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug	Verstrek een hulpmiddel om het lichter werken mogelijk te maken (een zuignap met handvatten voor zware tegels)
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Relatief meer klachten over zware lichamelijke inspanning	Laat medewerkers bij klachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Belasting van schouders, armen, rug en knieën	Pas andere, minder belastende werkmethoden toe.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Opperen materiaal	Leg materialen / materieel op pallets om onnodig bukken te voorkomen.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug	Verstrek/gebruik een hulpmiddel om het bukken en draaien te beperken (een materiaalbordes, een steekwagen met verstelbaar plateau) en het lichter werken mogelijk te maken (een zuignap met handvatten voor zware tegels).
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Voorovergebogen, geknield en gehurkt werken	Gebruik een snijmachine op poten of plaats deze op een verhoging.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug	Verstrek/gebruik een extra hoge stukadoorstrap (60 cm) die is afgestemd op een verdiepingshoogte van 260 cm.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug /Ongunstige werkhoudingen / Voorovergebogen, geknield en gehurkt werken	Zorg voor een bordes of trapje (in grote ruimtes eventueel een rolsteiger) voor het aanbrengen van tegels op hogere delen van de wand.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Verlichting	Zorg voor goede verlichting met een afdoende lichtsterkte voor het waarnemen van details en met een geringe warmte afgifte; verlichting die gemakkelijk kan worden opgesteld of opgehangen zonder het werk te hinderen.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Ongunstige werkhoudingen / Voorovergebogen, geknield en gehurkt werken / Werken in kleine ruimten, geringe werkruimte / Werken op moeilijk bereikbare plaatsen / Werk aan vloeren en de onderkant van wanden	Plaats de lijm- en specie-egger en waar mogelijk ook de tegels op een verhoging of materiaalbordes; dit beperkt het bukken en draaien. Verstrek/gebruik verrijdbare hulpmiddelen voor groot formaat tegels
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Ongunstige werkhoudingen / Langdurig voorovergebogen, geknield en gehurkt werken / Werken in kleine ruimten, geringe werkruimte / Werken op moeilijk bereikbare plaatsen / Werken boven ooghoogte / Pijn en stijfheid in de rug, armen, heupen en knieën /	Verstrek/ gebruik kniebeschermers bij het geknield werken en een neksteun bij het werken boven ooghoogte Zorg voor voldoende afwisseling en roulatie in het werk om eenzijdige belasting te voorkomen. Wissel uw werk af, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt/ belast
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Ongunstige werkhoudingen / Langdurig voorovergebogen, geknield en gehurkt werken / Werken in kleine ruimten, geringe werkruimte / Werken op moeilijk bereikbare plaatsen / Werken boven ooghoogte / Pijn en stijfheid in de rug, armen, heupen en knieën/W	Verstrek een hulpmiddel om het bukken en draaien te beperken (een materiaalbordes, een steekwagen met verstelbaar plateau) en het lichter werken mogelijk te maken (een zuignap met handvatten voor zware tegels)
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Afreien, (op de knieën) Werken in kleine ruimten en op moeilijk bereikbare plaatsen Ongunstige werkhoudingen Pijn en stijfheid in knieën en rug, Zware belasting van de rug en onderste ledematen door staande, gebogen of gedraaide houding bij aanbreng	Pas andere, minder belastende werkmethoden toe. Verstrek/gebruik hulpmiddelen (hefsteiger)
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Relatief meer klachten over zware lichamelijke inspanning	Gebruik tegels van maximaal 6 kg, tegelpakketten van maximaal 18 kg en lijm- en mortelverpakkingen van maximaal 25 kg. Plaats tegels zwaarder dan 6 kg mechanisch. Gebruik goed hanteerbare verpakkingen.

Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug	Verstrek/gebruik een zuignap met handvat voor zware tegels. Verstrek/gebruik verrijdbare hulpmiddelen voor groot formaat tegels.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Opperwerk; het sjuuwen met tegels en lijm via de trap / Het aanmaken, mengen van specie of lijm / Lijm en specie verdelen en de tegels erin drukken / Handmatige aan- en afvoer van materialen, gereed	Verstrek/gebruik een karretje voor verplaatsen van mortelkuip en/of tegels. Vraag bij het verplaatsen van zware materialen / materieel een collega om hulp.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten	Maak gebruik van hulpmiddelen om het opperen lichter te maken.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug/Opperwerk; het sjuuwen met tegels en lijm via de trap / Het aanmaken, mengen van specie of lijm / Lijm en specie verdelen en de te	Til met de hand geen tegelpakketten zwaarder dan 18 kg; til op de bouwplaats met één persoon überhaupt nooit meer dan 25 kg.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten / Werken boven ooghoogte / Belasting van schouders, armen, nek en rug/ Opperwerk; het sjuuwen met tegels en lijm via de trap / Het aanmaken, mengen van specie of lijm / Lijm en specie verdelen en de t	Verstrek (mechanische) hulpmiddelen voor het opperwerk (kraan, verreiker, lift); regel dat de materialen zo dicht mogelijk bij de plaats van verwerking worden geplaatst. Maak gebruik van hulpmiddelen om het opperen lichter te maken
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Opperen, tillen en sjuuwen van materialen	Zorg voor mechanisch horizontaal en verticaal transport. Gebruik kraan, verreiker, bouwlift, lift (grote projecten), hefsteiger, overbrugging bij ongelijke vloeren, rolsteiger, kruiwagen, bijzetwagentje, tegeldrager met vacuüm handgreep.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Arm- en schouderbelasting door sjuuwen met tegels, materialen, gereedschappen (op ladders en trappen), aanmaken van specie, zagen, hakken	Zorg voor een goed hanteerbare last en een goede til- en draagtechniek Zorg voor voldoende afwisseling en roulatie in het werk om eenzijdige belasting te voorkomen. Wissel uw werk af, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt/ belast
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Verplaatsen materialen en materieel	Verplaats materiaal boven 25 kg altijd met inzet van (mechanische) hulpmiddelen
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Leggen van zwaardere tegels (met glad oppervlak)	Maak gebruik van tegeldrager met vacuümgreep
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Transportafstand	Zet materiaal, apparatuur en gereedschap zo dicht mogelijk bij de werkplek
Fysieke belasting	1	Repeterende bewegingen Inwassen en schoonmaken van tegelwerk	Zorg voor voldoende afwisseling en roulatie in het werk om eenzijdige belasting te voorkomen. Wissel uw werk af, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt/ belast Gebruik sponssysteem met reinigingsbassin
Fysieke belasting	1	Repeterende bewegingen Overige	Zorg voor afwisseling in het werk, door grote oppervlakken in te delen in kleinere en die helemaal af te werken, zodat de belasting gevarieerder is.
Fysieke belasting	1	Repeterende bewegingen Aankloppen tegels	Gebruik minitegelklopper of tegelklopper
Fysieke belasting	2	Langdurig staan Relatief veel klachten over langdurig staan	Zorg voor voldoende afwisseling en roulatie in het werk om eenzijdige belasting te voorkomen. Wissel uw werk af, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt/ belast
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Communicatie	Zorg voor heldere werkinstructies, werkoverleg en een goede communicatie met de uitvoerder en uitvoerenden. Zorg dat het resultaat wordt teruggekoppeld; laat vertellen wat goed ging of wat beter kan.
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Werk niet goed georganiseerd	Zorg voor goede werkvoorbereiding, logistiek en een reële planning van de tijdsduur van het werk en de inzet van het personeel (inclusief ploegsamenstelling).
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Geen goede dagelijkse leiding, onvoldoende inspraak, storende prestaties van anderen	Overleg met de voorman of uitvoerder. Bespreek in het werkoverleg de samenwerking of problemen.
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Leiding ontbreekt werkinzicht	Informeel regelmatig naar werkomstandigheden en/ of eventuele problemen. Tref zonodig maatregelen.
Psychosociale factoren	2	Tijdsdruk / werkstress Eisen particuliere opdrachtgever Door vertraging van anderen of oponthoud door storingen Krappe tijdsplanning	Goede afspraken met interne verkoop / opdrachtgever / aannemer Zorg voor goede werkvoorbereiding, logistiek en een reële planning van de tijdsduur van het werk en de inzet van het personeel.
Psychosociale factoren	3	Geestelijk inspannend / interessant werk	Besteed aandacht aan de ploegsamenstelling

		Plezier in het werk	Geef werknemers eigen verantwoordelijkheid (vrijheid) Houd functioneringsgesprekken. Luister naar de medewerkers en laat waardering blijken. Toon begrip en neem werknemers serieus. Verbeter communicatie tussen werknemers en leidinggevenden Zorg voor afwisseling en variatie in/ van werkzaamheden
Psychosociale factoren	3	Geestelijk inspannend / interessant werk Werkvoorbereiding en planning	Houd functioneringsgesprekken.
Psychosociale factoren	3	Geestelijk inspannend / interessant werk Interessantheid van het werk, vaak moe en nerveus	Koppel jongere werknemers aan oudere ervaren krachten
Psychosociale factoren	3	Geestelijk inspannend / interessant werk Werk vereist vakmanschap, concentratie, nauwkeurigheid en improvisatievermogen	Verstrek/benut opleiding- en scholingsmogelijkheden voor kennisverbreding en specialisatie.
Psychosociale factoren	3	Geestelijk inspannend / interessant werk Werk vereist vakmanschap, concentratie, nauwkeurigheid en improvisatievermogen, interessantheid van het werk	Laat medewerkers bij klachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.
Fysische factoren	1	Geluid Afwisselend te maken met lage en hoge geluidniveaus / Gemiddelde lawaai-blootstelling / werkdag; rond de (80 dB(A)	Verstrek/gebruik geluidgedempt gereedschap (onder andere mixer). Kies bij de aanschaf of het vervangen van machines, motoren, materieel, apparatuur en gereedschap voor types met een lage geluidemissie. Houd bij de keuze ook rekening met de lichamelijke belasting en de productie van stof en trillingen. Breng bij renovatie waar mogelijk de tegels aan op de oude laag, om het lawaaiige weghakken van lagen te elimineren. Maak de tegels waar mogelijk op maat door ze te snijden, niet door ze te slijpen. Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen. Verstrekken is verplicht boven een geluidsniveau van 80 dB(A), gebruiken is verplicht boven een geluidsniveau van 85 dB(A). Kies een type in overleg met het personeel. Een middel dat niet prettig draagt, wordt vaak slecht gebruikt. Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze middelen beschermen onvoldoende. Otoplastieken met een op het geluidniveau afgestemd filter bieden wel een goede bescherming. Zie toe op het gebruik van gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft. Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze beschermen onvoldoende. Bovendien kunnen toxische of irriterende stoffen in de gehoorgang terechtkomen. Otoplastieken met een op het geluidsniveau afgestemd filter of goed dempende gehoorkappen bieden wel goede bescherming Verstrek/gebruik gehoorbescherming bij weghakken van oude lagen, bij het zagen/ slijpen en bij het mixen van mortel / lijm. Zorg voor voorlichting en instructie (gehoorbeschermingsprogramma), houd hierbij rekening met anderstaligen.
Fysische factoren	2	Hand- armtrillingen Werken met tegel- of steenzaag, mixer / handmenger, hakhamers, slijpmachines	Neem bij aanschaf en het vervangen van een tegel- of steenzaag ook de productie van trillingen in de afweging mee. Vraag de leverancier om informatie over de hoeveelheid trillingen (houd bij de keuze ook rekening met blootstelling aan stof/lawaai en fysieke belasting). Zorg voor periodiek onderhoud en controle van materieel, apparatuur en gereedschappen. Dit beperkt lawaai, trillingen en gevaarlijke stoffen. Verstrek/ gebruik scherp gereedschap. Dit veroorzaakt minder geluid, trillingen, stof en fysieke belasting en hiermee kan sneller gewerkt worden, waardoor de blootstellingsduur korter kan worden. Zorg voor taakrotatie; dit beperkt de blootstelling. Wissel werkzaamheden af met werk waarbij geen blootstelling aan trillingen optreedt. Laat werknemers met gewrichtsproblemen deze werkzaamheden niet uitvoeren.
Fysische factoren	2	Hand- armtrillingen Kans op 'dode vingers' en gewrichtsklachten	Gebruik minder belastende werkmethodes. Neem bij aanschaf en het vervangen van een tegel- of steenzaag ook de productie van trillingen in de afweging mee. Vraag de leverancier om informatie over de hoeveelheid trillingen (houd bij de keuze ook rekening met blootstelling aan stof/lawaai en fysieke belasting).
Fysische factoren	2	Hand- armtrillingen Werken met inwas- of polijstmachine, tegelklopper	Geef voorlichting en instructie over trillingen, de risico's en mogelijke maatregelen. Verstrek bij koud weer goede handschoenen. Bij blootstelling aan hand-armtrillingen is warm houden van de handen belangrijk. Handschoenen hebben maar een beperkt effect op trillingsdemping. Zorg voor taakrotatie; dit beperkt de blootstelling. Wissel werkzaamheden af met werk waarbij geen blootstelling aan trillingen optreedt.
Fysische factoren	1	Klimaat Werken in onverwarmde, koude en tochtige ruimtes / Tocht op de werkplek	Verwarm zo nodig de ruimte. Breng waar mogelijk voorzieningen aan tegen koude en tocht, zoals glasdicht maken of het gebruik van afscherming of tenten.
Fysische factoren	1	Klimaat Werken in onverwarmde, koude en tochtige ruimtes / Tocht op de werkplek / Relatief veel hinder van tocht / Kans op verkoudheid en spier en gewrichtsklachten	Verstrek / draag op het weer en het werk afgestemde werkkleding, die voldoende bescherming biedt bij warmte en tegen kou.
Fysische factoren	1	Klimaat Werken ne onbijkwarmde, koude en tochtige ruimtes / Tocht op n katoenen winterpak werkplek / Relatief veel	Verstrek/gebruik bij winters weer een katoenen winterpak (niet geschikt bij nat weer).

Fysische factoren	1	hinder van tocht / Kans op bijkoudheid en spier en gewrichtsklachten Klimaat Relatief veel hinder van koude, temperatuurwisselingen en tocht	Maak afspraken, bepaal wanneer wel of niet wordt gewerkt
Fysische factoren	3	Verlichting Onvoldoende en/ of onveilige verlichting op de bouwplaats, schemer in wintertijd / Onvoldoende verlichting in de werkplaats / Onvoldoende binnenverlichting op het project	Zorg op de bouwplaats minimaal voor oriëntatieverlichting van 150 – 200 lux en werkplekverlichting van 200-800 lux. Plaats zonodig bouwlampen bij.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Gebruik van produkten met oplosmiddelen	Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met oximhardende kit (prikkelend voor de huid)	Gebruik bijvoorbeeld geen oxim-hardende kisten; deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Vermijd direct huidcontact, inademing en contact met de ogen Strijk de kit niet na met een vinger, maar gebruik een kwastje/ spatel; Verstrek/gebruik handschoenen, type neopreen of nitrilrubber Zie PISA-kaart "Oximhardende kit Verstrek/gebruik kitvoegafwerkspatel, snoerloze kitspuit, voegverwijderaar
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Vrijkomen van kwartsstof bij sloopwerk, hakken of frezen, mengen, schoonvegen/-zuigen	Breng bij renovatie de tegels aan op de oude tegellaag, om belastende weghakken van lagen te elimineren.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Gebruik van voorstrijkmiddelen	Gebruik voorstrijkmiddelen en vulmiddelen met zo weinig mogelijk toxische of irriterende bestanddelen. Gebruik voorstrijkmiddelen op waterbasis.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Blootstelling aan stof	Gebruik waar mogelijk kant en klare producten die niet hoeven te worden gemengd (pasta).
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Vrijkomen van kwartsstof bij legen van zakken lijm of mortel en het mengen/Kans op kortademigheid, benauwdheid, longaandoeningen (silicose, longkanker)/	Laat de lijm of specie in een andere (beter geventileerde ruimte) aanmaken; gebruik eventueel een mengkuip op wielen.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Overige	Gebruik voor reinigen geen oplosmiddelen. Zorg voor de juiste reinigingsmiddelen, stromend water, zeep, schone droge doeken, handcrème of -zalf, zoals vaseline lanettecrème of -zalf; deze zijn verkrijgbaar bij de apotheek. Zorg er voor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn, zoals huidbescherming (handschoenen, overall, pet of hoofddeksel) en bij het werken boven ooghoogte een veiligheidsbril of gelaatscherm. Strijk de kit niet na met een vinger, maar gebruik een kwastje. Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt. Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek. Maak de lijm en specie in een goed geventileerde ruimte aan; gebruik eventueel een mengkuip op wielen. Voorkom huidbeschadigingen; cement dringt namelijk in de beschadigde huid en veroorzaakt zo huidzweren. Draag geen ringen, daaronder kunnen resten cement en zand achterblijven en de huid beschadigen. Draag altijd handschoenen. Verstrek/gebruik handschoenen afgestemd op het te verwerken product. Gebruik bij het werken met specie alleen hele handschoenen; cement(water) zal anders de handschoen binnendringen en daar in intensief contact komen met de huid. Reinig de handen meteen na het werk Met cementwater doorweekte kleding direct vervangen door droge kleding. Droog de huid goed met een schone en droge handdoek. Gebruik bij een droge huid een verzorgende crème, geen 'barrièrecrème'.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Aanbranden van de ondervloer	Gebruik een cementpajje tijdens het aanbranden. Strooi het cement niet droog uit
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Aanbrengen voorstrijkmiddelen (op water- / oplosmiddelbasis, 2-componentenbasis (epoxyhars) / Voorbehandelen van de ondergrond	Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen Gebruik bij binnenwerk alleen producten die voldoen aan de voorschriften in het kader van de vervangingsplicht voor vluchtige organische stoffen Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie. Gebruik een verzorgende huidcrème Verstrek/gebruik ademhalingsbescherming: een halfgelaatsmasker met filtertype P3 voorzien van uitademventiel. Als er stofafzuiging of watertoevoer gebruikt wordt, volstaat een P2 filter. Bij langdurige werkzaamheden (bijvoorbeeld het weghakken van oude lagen) heeft ademhalingsbescherming met een aanblaasfilter de voorkeur. Gebruik/ verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project. Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-markering. Tot de standaarduitrusting behoren veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345)

Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Algemeen	<p>voorzien van S3-codering, werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (NEN-EN 397) goede werkkleding, een gelaatscherm/veiligheidsbril.</p> <p>Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen.</p> <p>Verstrek / volg voorlichting / instructie over het werken met gevaarlijke stoffen.</p> <p>Zorg voor de juiste huidreinigingsmiddelen, stromend water, zeep, schone droge doeken, handcrème of -zalf, zoals vaseline lanettecrème of -zalf; deze zijn verkrijgbaar bij de apotheek.</p> <p>Zorg er voor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn, zoals huidbescherming (handschoenen, overall, pet of hoofddekse) en bij het werken boven ooghoogte een veiligheidsbril of gelaatscherm.</p> <p>Laat medewerkers bij klachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Bij schoonmaken van gereedschap, blootstelling aan oplosmiddelen (hexaan, ethylacetaat, toluen, aceton, methanol, metylethylketon, diverse aminen)	<p>Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen.</p> <p>Kies bij voorkeur een niet-geclassificeerd reinigingsmiddel. Beperk het gebruik van organische oplosmiddelen zo veel mogelijk.</p> <p>Wees voorzichtig met de verschillende chemicaliën en oplosmiddelen. Deze zijn vaak erg vluchtig en kunnen bij te weinig ventilatie een hoge concentratie bereiken</p> <p>Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie.</p> <p>Zorg voor de juiste huidreinigingsmiddelen, stromend water, zeep, schone droge doeken, handcrème of -zalf, zoals vaseline lanettecrème of -zalf; deze zijn verkrijgbaar bij de apotheek.</p> <p>Zorg voor goede persoonlijke hygiëne; zorg voor een goede verzorging van de huid</p> <p>Zorg er voor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn, zoals huidbescherming (handschoenen, overall, pet of hoofddekse) en bij het werken boven ooghoogte een veiligheidsbril of gelaatscherm.</p> <p>Beperk zoveel mogelijk het gebruik van oplosmiddelen.</p> <p>Gebruik bij binnenwerk alleen producten die voldoen aan de voorschriften in het kader van de vervangingsplicht voor vluchtige organische stoffen.</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Irritatie van de huid door contact met nat cement (chrom 6, kobaltverbindingen)	<p>Voorom huidklachten door keuze van minder schadelijke producten</p> <p>Direct huidcontact met cement vermijden.</p> <p>Zorg voor de juiste huidreinigingsmiddelen, stromend water, zeep, schone droge doeken, handcrème of -zalf, zoals vaseline lanettecrème of -zalf; deze zijn verkrijgbaar bij de apotheek.</p> <p>Verstrek / draag goedsluitende werkkleding en werkhandschoenen</p> <p>Laat medewerkers bij beginnende huidklachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Irritatie van de huid, overgevoeligheid, eczeem door contact met cementspecie, tweecomponentenlijm, verdunner en huidreinigers, oplosmiddelen	<p>Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen.</p> <p>Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt.</p> <p>Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek.</p> <p>Zorg voor de juiste huidreinigingsmiddelen, stromend water, zeep, schone droge doeken, handcrème of -zalf, zoals vaseline lanettecrème of -zalf; deze zijn verkrijgbaar bij de apotheek.</p> <p>Laat medewerkers bij beginnende huidklachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.</p> <p>Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kant-en-klare poederlijmen, pasta's en specie uit silo's.</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Verplichte registraties	<p>Houd een toxische stoffenregister bij. Voor kankerverwekkende stoffen (kwartsstof, asbest) gelden extra registratieverplichtingen.</p> <p>Verstrek / volg voorlichting / instructie over het werken met gevaarlijke stoffen.</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Vloeistofnevel en damp bij het vernevelen van primers	<p>Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen</p> <p>Gebruik bij binnenwerk alleen producten die voldoen aan de voorschriften in het kader van de vervangingsplicht voor vluchtige organische stoffen</p> <p>Breng primers bij voorkeur op met trekker, roller of borstel</p> <p>Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie.</p> <p>Laat de lijm of specie in een andere (beter geventileerde ruimte) aanmaken; gebruik eventueel een mengkuip op wielen.</p> <p>Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie.</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Vrijkomen van kwartsstof bij sloopwerk, hakken of frezen, mengen, legen van zakken lijm of mortel, schoonvegen/-zuigen	<p>Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen</p> <p>Vermijd direct huidcontact</p> <p>Strijk de kit niet na met een vinger, maar gebruik een kwastje</p> <p>Zie Productgroep Informatie Systeem Arbow, PISA-kaart "Acrylaatkit" en "Acrylaatkit (oplosmiddelhoudend)</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met acrylaatkit (prikkelend voor de huid)	<p>Vermijd direct huidcontact; gebruik een lijmkam</p> <p>Zie PISA-kaart "Acrylaatlijm</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen	<p>Werk bij voorkeur met 1-component producten</p>

		Werken met epoxylijm / reactieve verdunner	Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt. Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek. Zie PISA-kaart "Epoxylijm - reactieve verdunner" Werkzaamheden laten uitvoeren door werknemers met vereiste opleiding en voldoende instructie Gebruik kunstharsen met zo gering mogelijk gehalte toxische bestanddelen. Oplosmiddelvrije kunstharsen hebben de voorkeur.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met epoxylijmen	Kies voor de minst schadelijke producten, gebruik producten op waterbasis of producten met een laag gehalte aan oplosmiddelen Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt. Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek. Zorg ervoor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn. Zie PISA-kaart "Epoxylijm-oplosmiddelarm/-vrij" en "Epoxylijm - oplosmiddelhoudend"
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met polyesterharslijm	Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt. Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek. Vermijd direct huidcontact, inademing en contact met de ogen vermijden Strijk de kit niet na met een vinger, maar gebruik een kwastje. Zorg er voor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn, zoals huidbescherming (handschoenen, overall, pet of hoofddeksel) en bij het werken boven ooghoogte een veiligheidsbril of gelaatscherm. Zie PISA-kaart "Polyesterharslijm"
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met polyurethaankit / Kan overgevoeligheid veroorzaken bij inademing	Vermijd inademing, direct huidcontact en contact met de ogen Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie. Strijk de kit niet na met een vinger, maar gebruik een kwastje Zie PISA-kaart "Polyurethaan kit"
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met polyurethaanlijmen / Kan overgevoeligheid veroorzaken bij inademing	Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie. Gebruik gereedschap; spatel of lijmkam. Zorg ervoor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn Zie PISA-kaart "Polyurethaanlijm 1-K" en "Polyurethaanlijm 2-K"
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met siliconenkitten (irriterend voor de huid)	Vermijd herhaaldelijk huidcontact. Zorg altijd voor een goede ventilatie Strijk de kit niet na met een vinger, maar gebruik een kwastje Zorg er voor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn, zoals huidbescherming (handschoenen, overall, pet of hoofddeksel) en bij het werken boven ooghoogte een veiligheidsbril of gelaatscherm. Zie PISA-kaart "Siliconenkit" en "Siliconenkit-azijnzuur afsplitsend"
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met tegellijm op cementbasis	Laat de lijm of specie in een andere (beter geventileerde ruimte) aanmaken; gebruik eventueel een mengkuip op wielen. Om onnodige stofvorming te voorkomen, zakken met mortel in poedervorm voorzichtig legen dus niet leegkloppen of platslaan; indien mogelijk zakken legen met de opening van de zak onder water; mixen met een laag toerental; buiten aanmaken of in een goed geventileerde ruimte. Ruim stof en gruis regelmatig op, tenminste aan het eind van de werkdag. Gebruik hiervoor een goede industriële stofzuiger met fijnstoffilter (HEPA). Gebruik geen bezem of perslucht.
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met zuurbestendige katten (bijtend voor de huid)	Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt. Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek. Zorg voor de juiste huidreinigingsmiddelen, stromend water, zeep, schone droge doeken, handcrème of -zalf, zoals vaseline lanettocrème of -zalf; deze zijn verkrijgbaar bij de apotheek. Zie PISA-kaart "Tegellijm/-voeg (cementbasis)" Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie.
Toxische stoffen	2	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Vrijkomen van kwartsstof bij hakken of frezen, mengen, zagen, slijpen, schoonvegen/-zuigen	Wees extra voorzichtig met cementspecie en -lijm en meercomponenten producten. Deze kunnen overgevoeligheid veroorzaken. Zorg dat gereedschap en kleding niet met specie of één van de componenten verontreinigd raakt. Vervang verontreinigde handschoenen en kleding direct. Was uw handen voorafgaand aan pauzes en toiletbezoek. Verstrek/gebruik gereedschap; spatel of lijmkam. Zorg er voor dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn, zoals huidbescherming (handschoenen, overall, pet of hoofddeksel) en bij het werken boven ooghoogte een veiligheidsbril of gelaatscherm. Zie PISA-kaart "Zuurbestendige kit - fural-houdend", "Zuurbestendige kit - fural-vrij" en "Zuurbestendige kit - polyesterhars" Neem veiligheidsvoorschriften en bedrijfsinstructies in acht Pas watertoevoer of stofafzuiging toe bij stoffige werkzaamheden.

Toxische stoffen	2	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Kans op kortademigheid, benauwdheid, longaandoeningen (silicose, longkanker)	Pas voor het opruimen van stof een goede industriestofzuiger voorzien van fijnstof filter (HEPA) toe. Pas watertoevoer of stofafzuiging toe bij stoffige werkzaamheden. Verstrek/gebruik ademhalingsbescherming: een halfgelaatsmasker met filtertype P3 voorzien van uitademventiel. Als er stofafzuiging of watertoevoer gebruikt wordt, volstaat een P2 filter. Bij langdurige werkzaamheden (bijvoorbeeld het weghakken van oude lagen) heeft ademhalingsbescherming met een aanblaasfilter de voorkeur. Voorkom dat mensen onnodig aan stof worden blootgesteld Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie.
Toxische stoffen	2	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Relatief veel klachten over stof	Maak gebruik van draagbare tegelzaagmachine Zorg voor goede werkvoorbereiding, planning en werkvolgorde.
Toxische stoffen	2	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Vrijkomen van kwartsstof bij sloopwerk, hakken of frezen, mengen, legen van zakken lijm of mortel, schoonvegen/-zuigen	Beperk verblijfsduur in een stoffige omgeving Pas voor het opruimen van stof een goede industriestofzuiger voorzien van fijnstof filter (HEPA) toe. Pas watertoevoer of stofafzuiging toe bij stoffige werkzaamheden. Ruim stof en gruis regelmatig op, tenminste aan het eind van de werkdag. Gebruik hiervoor een goede industriële stofzuiger met fijnstoffilter (HEPA). Gebruik geen bezem of perslucht. Verstrek/gebruik ademhalingsbescherming: een halfgelaatsmasker met filtertype P3 voorzien van uitademventiel. Als er stofafzuiging of watertoevoer gebruikt wordt, volstaat een P2 filter. Bij langdurige werkzaamheden (bijvoorbeeld het weghakken van oude lagen) heeft ademhalingsbescherming met een aanblaasfilter de voorkeur.
Toxische stoffen	2	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Plaatsen met weinig ventilatie, zwevend fijn (niet zichtbaar) stof	Gebruik minder belastende werkmethodes. Gebruik Productgroep Informatie Systeem Arbow (PISA). Verstrek/gebruik ademhalingsbescherming: een halfgelaatsmasker met filtertype P3 voorzien van uitademventiel. Als er stofafzuiging of watertoevoer gebruikt wordt, volstaat een P2 filter. Bij langdurige werkzaamheden (bijvoorbeeld het weghakken van oude lagen) heeft ademhalingsbescherming met een aanblaasfilter de voorkeur. Voorkom dat mensen onnodig aan stof worden blootgesteld Zorg tijdens het werk voor voldoende ventilatie of indien nodig aanvullende kunstmatige ventilatie.
Algemene voorzieningen	3	Hygiëne Huidklachten / -irritaties / -ontstekingen/ overgevoeligheid / eczeem, etc	Zorg voor een goede huidreiniging, -verzorging en -bescherming om huidaanandoeningen te voorkomen; De huid met vaseline lanette crème/ zalf behandelen om ontvetting te vermijden (te koop bij de apotheek) voordat handschoenen aangetrokken worden en na het uittrekken daarvan (minder kans op huidirritatie en cementeczeem); Bij huidklachten tijdig afspraak maken met de bedrijfsarts, arbeidshygiënist.
Veiligheid	2	Valgevaar Vallen van (bouw)ladder of steiger	Gebruik alleen goedgekeurd steiger- en klimmaterieel volgens voorschrift. Gebruik deugdelijke (bouw)ladders van voldoende lengte. Gebruik alleen ladders die voldoen aan NEN-2484. Inspecteer klimmaterieel periodiek. Zorg voor juiste, stabiele opstelling.
Veiligheid	2	Valgevaar Vallen door natte, gladde vloeren	Verstrek/gebruik juiste veiligheidsschoenen of -laarzen
Veiligheid	2	Valgevaar Geen of onvoldoende leuning op steigers en vloerranden	Zorg dat voorafgaand aan het werk de randen en sparingen zijn dicht gelegd of afgezet. Zorg voor een opgeruimde werkplek.
Veiligheid	2	Valgevaar Vallen door niet afgedekte openingen in vloeren en trappaten	Zorg dat voorafgaand aan het werk de randen en sparingen zijn dicht gelegd of afgezet. Zorg voor een opgeruimde werkplek.
Veiligheid	2	Valgevaar Struikelen, uitglijden door niet opgeruimde looppaden/ werkvloer/ werkplekken Vallen door natte, gladde vloeren	Zorg voor een goede en veilige toegang tot de werkplekken; houd deze netjes en vrij van obstakels. Ruim rondslingerend afval, snoeren en gereedschap op
Veiligheid	3	Gevaarlijke stoffen met een acuut gevaar Brand- en explosiegevaar bij verwerken van epoxy- en/ of oplosmiddelbevattende producten bij binnenwerk	Gebruik explosieveilige apparatuur en verlichting Geen vuur, geen vonken en niet roken bij de werkzaamheden
Veiligheid	3	Gevaarlijke stoffen met een acuut gevaar Werken met gevaarlijke stoffen, bewerkingen, uitlaatgassen	Win advies in bij arbodienst. Gebruik Productgroep Informatie Systeem Arbow (PISA).
Veiligheid	3	Gevaarlijke stoffen met een acuut gevaar Ontleding in vuur tot giftige gassen en/of bijtende dampen of gassen	
Veiligheid	3	Gevaarlijke stoffen met een acuut gevaar Uitvoering werkzaamheden	Zorg voor voldoende ventilatie en/of mobiele afzuiging
Veiligheid	3	Geraakt worden door voorwerp Afvoer van puin	Gebruik stortkoker, big bag
Veiligheid	3	Geraakt worden door voorwerp Werken in de buurt van hijs- en transportmaterieel	Gebruik/ verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project. Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-markering. Tot de standaarduitrusting behoren veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345) voorzien van S3-codering, werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (NEN-EN 397) goede werkkleding, een gelaatscherm/veiligheidsbril.
Veiligheid	3	Geraakt worden door voorwerp Onveilige hijsmiddelen en/of voorzieningen	Verstrek/gebruik gekeurde en veilige hijs- en hefmiddele. Keur het materieel minimaal éénmaal per jaar.

Veiligheid	3	Geraakt worden door voorwerp Transportafstand	Zet materiaal en gereedschappen zo dicht mogelijk bij de werkplek
Veiligheid	3	Overige gevaren Onvoldoende werkvoorbereiding	Leg benodigde hoeveelheden zo dicht mogelijk bij de werkplek Sla aangevoerde materialen / grondstoffen correct op
Veiligheid	3	Overige gevaren Samenwerking	Maak zonodig afspraken met hoofdaannemer over afstemming van activiteiten en veiligheidsmaatregelen. Lever aanvulling op V&G-Plan, leg afspraken vast
Veiligheid	3	Overige gevaren Werkvoorbereiding	Zorg voor een goede werkvoorbereiding. Ga daarbij na welke voorzieningen nodig zijn. Maak gebruik van een interne checklist werkvoorbereiding. Maak afspraken met de hoofdaannemer over de afstemming van activiteiten en veiligheidsmaatregelen.
Veiligheid	3	Overige gevaren Transport hulpmiddelen en gereedschappen	Zorg voor een goede werkvoorbereiding. Ga daarbij na welke voorzieningen nodig zijn. Maak gebruik van een interne checklist werkvoorbereiding. Maak afspraken met de hoofdaannemer over de afstemming van activiteiten en veiligheidsmaatregelen.
Veiligheid	3	Contact met elektriciteit Elektrisch handgereedschap	Let op met elektriciteit op vochtige werkplekken; gebruik alleen dubbel geïsoleerd gereedschap en verlichting. Zorg ervoor dat snoeren/contacten niet in het water liggen.
Veiligheid	3	Contact met arbeidsmiddel Algemene maatregelen	Maak gebruik van gekeurd, veilig gereedschap en materieel, dat is voorzien van de vereiste beveiligingen. Keur materieel en gereedschap minimaal éénmaal per jaar.
Veiligheid	3	Contact met arbeidsmiddel Elektrisch handgereedschap	Zorg voor een goede veiligheidsinstructie; zie toe op het naleven van de voorschriften.
Veiligheid	3	Bouwplaatsvoorzieningen Toegankelijkheid	Zorg voor een goede en veilige toegang tot de werkplekken; houd deze netjes en vrij van obstakels. Ruim rondslingerend afval, snoeren en gereedschap op
Veiligheid	3	Bouwplaatsvoorzieningen Verlichting	Zorg voor goed beveiligde en goed verlichte trappenhuisen en werkplekken.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Algemeen Voorlichting en instructie	Geef voorlichting, informatie en instructie over doel, gebruik en onderhoud PBM
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Inademen kwartsstof	Verstrek/gebruik ademhalingsbescherming bij aanmaken lijmen in poedervorm en bij zagen of doorslijpen van tegels: een halfgelaatsmasker met filtertype P3 voorzien van uitademventiel. Als er stofafzuiging of watertoevoer gebruikt wordt, volstaat een P2 filter.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Inademen (cement)stof en toeslag	Verstrek/gebruik halfgelaatsmasker met filter van P2-kwaliteit / aangedreven gefilterde lucht P2
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Inademen epoxy's	Verstrek/gebruik halfgelaatsmasker met filter type A/P2
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Inademen polyurethaan	Verstrek/gebruik volgelaatsmasker met filter type AB/P2
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Gecombineerde blootstelling aan kwartsstof, dampen van kunstharsen en/of hecht-, voorstrijk- en oplosmiddelen	Raadpleeg zonodig een deskundige t.b.v. ademhalingsbescherming
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Aanbrengen hechtlaag	Verstrek/gebruik masker of verseluchtkap met gasfilter type A, AX of AP2, afhankelijk van het soort oplosmiddel
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Ademhalingsbescherming Mengen van tegel- voeglijm op cementbasis	Verstrek/gebruik ademhalingsbescherming bij aanmaken lijmen in poedervorm en bij zagen of doorslijpen van tegels: een halfgelaatsmasker met filtertype P3 voorzien van uitademventiel. Als er stofafzuiging of watertoevoer gebruikt wordt, volstaat een P2 filter.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Gehoorbescherming Hoge geluidsniveaus van gereedschappen en materieel bij diverse werkzaamheden	Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen. Verstrekken is verplicht boven een geluidniveau van 80 dB(A), gebruiken is verplicht boven een geluidsniveau van 85 dB(A). Kies een type in overleg met het personeel. Een middel dat niet prettig draagt, wordt vaak slecht gebruikt. Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze middelen beschermen onvoldoende. Otoplastieken met een op het geluidniveau afgestemd filter bieden wel een goede bescherming. Zie toe op het gebruik van gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Oogbescherming Hakken, slijpen Werken boven het hoofd	Gebruik/ verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project. Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-markering. Tot de standaarduitrusting behoren veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345) voorzien van S3-codering, werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (NEN-EN 397) goede werkkleding, een gelaatscherm/veiligheidsbril.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Gelaatsbescherming Mengen, aanbrengen en afwerken specie	Gebruik/ verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project. Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-markering. Tot de standaarduitrusting behoren veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345) voorzien van S3-codering, werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (NEN-EN 397) goede werkkleding, een gelaatscherm/veiligheidsbril.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Hoofdbescherming Werken binnen kraanbereik Vallende voorwerpen	Gebruik/ verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project. Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-markering. Tot de standaarduitrusting behoren veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345) voorzien van S3-codering, werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (NEN-EN 397) goede werkkleding, een gelaatscherm/veiligheidsbril.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Handbescherming Werken met epoxy's en polyurethaan	Verstrek/gebruik handschoenen gemaakt van nitrilrubber, neopreen of combinatie van kunststoffen (chemicaliën bestendig) met katoenen binnenvoering en halflange kap Handschoenen moeten van binnen schoon zijn evenals de handen Handschoenen mogen niet langer gedragen worden dan de doorslagtijd (door leverancier aangegeven)

Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Handbescherming Werken met cement, specie en toeslag	Verstrek/gebruik ondoordringbare werkhandschoenen met halflange kap
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Handbescherming Verwonding	Gebruik/ verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project. Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-markering. Tot de standaarduitrusting behoren veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345) voorzien van S3-codering, werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (NEN-EN 397) goede werkkleding, een gelaatscherm/veiligheidsbril.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Handbescherming Koudeoverdracht tijdens nat werken	Verstrek/gebruik katoen gevoerde vloeistofdichte werkhandschoenen met lange manchet
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Voetbescherming Werken met specie, toeslag en epoxy's, polyurethaan Onvoldoende grip en uitglijden Koudebelasting	Verstrek/gebruik lichte, thermisch geïsoleerde veiligheidslaarzen of schoenen bestendig tegen kunstharsen en harsen, voorzien van code S5 (S3 voor de schoenen)
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Lichaamsbescherming Weersinvloeden, vocht- en koudebelasting	Verstrek/gebruik goed sluitende werkkleding(lange mouwen)
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Lichaamsbescherming Epoxy's Polyurethaan	Verstrek/gebruik goed sluitende wergwerpkleding met lange mouwen, epoxydichte overbroek (vocht en thermisch) en voorschoot
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Lichaamsbescherming Geknield werken (grote kniebelasting) Contact met specie of toeslag	Verstrek/gebruik verbeterde kniebescherming voor tegelleggers (ondersteuning van de knie / bescherming tegen inlopen van legspecie) Kniebescherming of kniekappen
Werkplekinrichting	2	Bewegingsruimte / reikafstanden Werken in kleine ruimten en op moeilijk bereikbare plaatsen	Wissel werkzaamheden af
Werkplekinrichting	2	Bewegingsruimte / reikafstanden Natte, gladde, koude vloeren op de werkplek	Gebruik juiste werkkleding, veiligheidsschoenen en -laarzen